



MINISTERUL FINANTELOR
OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR



ORDIN

pentru completarea *Ghidului privind criteriile și regulile de recunoaștere a situațiilor de risc ridicat sau scăzut de spălare de bani și/sau de finanțare a terorismului* prevăzut în Anexa la Ordinul prezedintelui ONPCSB nr. 24/2021 pentru aprobarea *Ghidului privind criteriile și regulile de recunoaștere a situațiilor de risc ridicat sau scăzut de spălare de bani și/sau de finanțare a terorismului*

Având în vedere:

- prevederile art. 39 alin. 3 lit. k) din Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare;
- referatul de aprobare nr. 4231/21.12.2023,

În temeiul:

- art. 5 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor, aprobat prin H.G. nr. 491/2021, cu modificările și completările ulterioare,

**PREȘEDINTELE OFICIULUI NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI
COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR**

emite prezentul

ORDIN:

Art. I. – Se completează *Ghidul privind criteriile și regulile de recunoaștere a situațiilor de risc ridicat sau scăzut de spălare de bani și/sau de finanțare a terorismului* prevăzut în Anexa la Ordinul prezedintelui ONPCSB nr. 24/2021 pentru aprobarea *Ghidului privind criteriile și regulile de recunoaștere a situațiilor de risc ridicat sau scăzut de spălare de bani și/sau de finanțare a terorismului* cu o nouă secțiune intitulată SECȚIUNEA IV - ASPECTE SPECIFICE PRIVIND CRITERII ȘI REGULI DE RECUNOAȘTERE A SITUAȚIILOR DE RISC DE FINANȚARE A TERORISMULUI.

Art. II. – Începând cu data prezentului ordin, fosta Secțiune IV – CONCLUZII, devine secțiunea V.

Art. III. Prezentul ordin va fi comunicat structurilor de specialitate din cadrul Oficiului de către **Direcția Juridică, Metodologie și Relația cu Parlamentul** și va fi publicat, prin grija **Direcției Tehnologia Informației Baze de Date și Statistică**, pe pagina de internet a ONPCSB, la secțiunea GHIDURI/MANUALE.

**Președintele Oficiului Național de Prevenire
și Combateră a Spălării**

ADRIAN CUCU

București,
Nr. 285

29.12.2023





**GHIDUL PRIVIND CRITERIILE ȘI REGULILE
DE RECUNOAȘTERE A SITUAȚIILOR DE RISC
RIDICAT SAU SCĂZUT DE SPĂLARE DE BANI
ȘI/SAU DE FINANȚARE A TERORISMULUI**





SECȚIUNEA I

ASPECTE INTRODUCȚIVE

Prezentul Ghid este destinat entităților raportoare supravegheate și controlate de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (denumite în continuare entități reglementate) conform prevederilor art. 26 alin (1) lit. d) din **Legea nr. 129/2019** pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (**denumită în continuare Lege**).

Ghidul are ca scop prezentarea – nu în mod limitativ, ci prin intermediul unor exemple relevante – a unor **criterii și reguli de recunoaștere a situațiilor cu risc ridicat sau scăzut de spălare de bani (SB) sau finanțare a terorismului (FT)**, obiectivul final fiind recunoașterea și raportarea de către entitățile reglementate a eventualelor tranzacții suspecte și adoptarea de către acestea a unei conduite preventive, pentru a împiedica eventuala folosire produselor și serviciilor oferite în activități de SB/FT.

Este foarte important să menționăm încă din preambul faptul că **situațiile, criteriile, indicatorii de risc/anomalie** constituie aspecte exemplificative prezentate în acest ghid doar în scop de îndrumare și **nu pot constitui, în nicio circumstanță, un motiv de evitare de către entitățile reglementate a îndeplinirii stricte, riguroase și complete a tuturor obligațiilor ce le revin conform Legii și aspectelor punctuale detaliate în Normele de aplicare a Legii.**

Referitor la cadrul legal relevant în materie, precizăm că la data de 21 iulie 2019 a intrat în vigoare **Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului**, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative. Această lege a transpus Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.

Ulterior, prin **OUG nr. 111/2020, Legea nr. 129/2019 a fost modificată și completată** pentru a cuprinde prevederile Directivei (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului.





Menționăm totodată, ca legislație secundară și **Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019** pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative pentru entitățile reglementate supravegheate și controlate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

Entitățile reglementate vor acorda o **importanță maximă verificării periodice a modificărilor legislației primare și secundare în domeniul de referință**, pentru a cunoaște și aplica în permanență prevederile actelor normative în vigoare.

Pe site-ul www.onpcsb.ro sunt publicate, în sub-sectiunea „Legislație”, o serie de acte normative importante în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor

SECȚIUNEA II **LINII DIRECTOARE PRIVIND CRITERIILE ȘI** **REGULILE DE RECUNOAȘTERE A SITUAȚILOR DE** **RISC RIDICAT SAU SCĂZUT DE SB/FT**

Un instrument deosebit de important în contextul recunoașterii situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT îl constituie **aplicarea eficientă a normelor și procedurilor pe care entitățile reglementate sunt obligate să le emită în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Lege**, în scopul atenuării și gestionării cu eficacitate a riscurilor de SB/FT.

Precizăm ca emiterea și aplicarea respectivelor norme și proceduri nu este condiționată în nicio circumstanță de existența situațiilor prezentate exemplificativ în acest Ghid, fiind **o obligație care decurge din Lege și a cărei neîndeplinire sau îndeplinire incompletă/defectuoasă constituie contravenție**.

Astfel, fără aplicarea riguroasă de către entități a măsurilor specifice detaliate în normele și procedurile interne, recunoașterea situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT care pot interveni în derularea activităților curente devine dificilă sau chiar imposibilă.

În acest sens, entitățile reglementate emit documente aprobate la nivelul conducerii de rang superior, după cum urmează:





- norme interne ce conțin cel puțin: măsuri aplicabile în materie de raportare, de furnizare promptă a datelor la solicitarea autorităților competente, măsuri de păstrare a evidențelor și a tuturor documentelor, conform cerințelor din Lege;
- norme interne ce conțin măsuri aplicabile în materie de cunoaștere a clienței;
- proceduri de administrare a riscurilor care conțin cel puțin: măsuri de identificare, evaluare, gestionare și diminuare a riscurilor, criteriile și elementele în baza cărora s-au stabilit riscurile, inclusiv scenariile și intervalele de timp relevante în funcție de care se identifică tranzacțiile legate între ele, determinate proporțional cu riscurile asociate;
- proceduri care stabilesc mecanismele de control intern, de comunicare și management de conformitate;
- proceduri care stabilesc mecanisme ce cuprind măsuri de protecție a personalului propriu implicat în aplicarea acestor politici, împotriva oricăror amenințări ori acțiuni ostile sau discriminatorii;
- proceduri pentru angajați sau persoanele aflate într-o poziție similară pentru raportarea încălcărilor la nivel intern, prin intermediul unui canal specific, independent și anonim, cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal;
- proceduri de instruire și evaluare periodică a angajaților.

În vederea aplicării eficiente de către entitățile reglementate a prevederilor Legii în circumstanțe/situații concrete, politicile, normele, procedurile și mecanismele se vor întocmi în funcție de specificul și dimensiunea activității economice desfășurate de entitatea reglementată, precum și de particularitățile relațiilor de afaceri, clienților, produselor și serviciilor.

Precizăm ca pentru recunoașterea situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT care pot interveni în activitatea curentă a entităților reglementate **este esențial ca persoanele desemnate conform art. 23 din Lege și ofițerii de conformitate să fie în toate cazurile potriviți și competenți pentru a îndeplini atribuțiile respective** (se impun testări periodice). Totodată, având în vedere ca, de regula, în cadrul derulării activității curente, în care pot interveni diverse situații de risc scăzut/ridicat, angajații entităților sunt cei care vin în contact cu clienții și participa la efectuarea tranzacțiilor, este foarte important ca:





- politicile, normele, procedurile și mecanismele menționate anterior să fie aduse la cunoștința angajaților pentru a fi efectiv utilizate;
- să fie asigurată, cel puțin o dată pe an sau ori de câte ori se impune, instruirea corespunzătoare a angajaților, în funcție de rolul și atribuțiile acestora în cadrul entității reglementate, participarea la programe de instruire axate pe tematici ce includ aspecte actuale privind legislația în vigoare și aspecte practice (indicatori de recunoaștere a tranzacțiilor suspecte, studii de caz, etc).

Un alt principiu important în materie îl constituie **aplicarea corespunzătoare a măsurilor de cunoaștere a clientelei** (de regula măsuri standard și după caz, conform prevederilor Legii, suplimentare sau simplificate) **intr-un mod adecvat riscului aferent**, în baza sistemului prin care fiecare entitate reglementată, conform normelor interne, evaluează riscurile de SB/FT.

Principiul aplicării măsurilor de cunoaștere a clientelei prin circumstanțiere pe baza de risc presupune ca, potrivit obligațiilor din Lege, entitățile reglementate să realizeze în toate cazurile evaluarea globală a tuturor factorilor de risc identificați, luând în considerare **cel puțin** următorii factori caracteristici:

	RISC POTENȚIAL MĂRIT (SPORIT) (aplicare măsuri suplimentare)	RISC REDUS (aplicare măsuri simplificate)
Factori de risc privind clienții	<ul style="list-style-type: none"> ✓ relația de afaceri se desfășoară în circumstanțe neobișnuite; ✓ clienți care își au reședința în zone geografice cu risc ridicat; ✓ persoane juridice sau entități fără personalitate juridică cu rol de structuri de administrare a activelor personale; ✓ societăți care au acționari aparenti (nominee shareholders) sau acțiuni la purtător; ✓ activități în care se rulează mult numerar; ✓ situația în care structura acționariatului societății pare neobișnuit sau excesiv de complexă, având în vedere natura activității sale; ✓ clientul este un resortisant al unei țări terțe care solicită drepturi de ședere sau cetățenia română în schimbul transferurilor de capital, al achiziționării de proprietăți sau de obligațiuni de stat sau al investițiilor în entități corporative. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ societăți publice cotate la o bursă de valori și supuse cerințelor de divulgare a informațiilor, fie prin norme bursiere, fie prin lege sau prin mijloace executorii, care impun cerințe pentru a asigura transparența adecvată a beneficiarului real; ✓ administrații publice sau întreprinderi publice; ✓ clienți care își au reședința în zone geografice cu risc redus.





<p>Factori de risc privind produsele, serviciile, tranzacțiile sau canalele de distribuție</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ produse sau tranzacții care ar putea favoriza anonimatul; ✓ relații de afaceri sau tranzacții la distanță, fără anumite măsuri de protecție, cum ar fi mijloacele de identificare electronică sau serviciile de încredere relevante definite în Regulamentul (UE) nr. 910/2014 sau orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de către Autoritatea pentru Digitalizarea României; ✓ plăți primite de la terți necunoscuți sau neasociați; ✓ produse noi și practici comerciale noi, inclusiv mecanisme noi de distribuție și utilizarea unor tehnologii noi sau în curs de dezvoltare atât pentru produsele noi, cât și pentru produsele preexistente; ✓ tranzacții cu petrol, arme, metale prețioase, produse din tutun, obiecte de artă și alte obiecte de importanță arheologică, istorică sau culturală, obiecte de cult sau obiecte rare cu valoare științifică, precum și fildeșul și speciile protejate; ✓ în cazul tranzacțiilor sau relațiilor de afaceri cu persoanele expuse public sau cu clienți ai căror beneficiari reali sunt persoane expuse public, inclusiv pentru o perioadă de cel puțin 12 luni începând cu data de la care respectiva persoană nu mai ocupă o funcție publică importantă. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ produse sau servicii financiare care furnizează servicii definite și limitate în mod corespunzător anumitor tipuri de clienți, astfel încât să sporească accesul în scopul incluziunii financiare; ✓ produse în cazul cărora riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului sunt gestionate de alți factori, cum ar fi limitele financiare sau transparența proprietății; ✓ produse care, prin natura lor și modul de tranzacționare, sunt încadrate în urma evaluărilor sectoriale sau naționale în categoriile de risc scăzut de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.
<p>Factori de risc geografic</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ țări care, conform evaluării organismelor internaționale de profil, nu dispun de sisteme efective de combatere a spălării banilor/de combatere a finanțării terorismului; ✓ țări care, conform unor surse credibile, au un nivel ridicat al corupției sau al altor activități infracționale; ✓ țări supuse unor sancțiuni, embargouri sau măsuri similare, instituite, de exemplu, de Uniunea Europeană sau de Organizația Națiunilor Unite; ✓ țări care acordă finanțare sau sprijin pentru activități teroriste sau pe teritoriul 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ state membre; ✓ țări terțe care dețin sisteme eficiente de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului; ✓ țări terțe identificate din surse credibile ca având un nivel scăzut al corupției sau al altor activități infracționale; ✓ țări terțe care, pe baza unor surse credibile, cum ar fi evaluări reciproce, rapoarte detaliate de evaluare sau rapoarte de monitorizare publicate, au prevăzut cerințe





	<p>căroră operează organizații teroriste desemnate;</p> <p>✓ în cazul relațiilor de afaceri și tranzacțiilor care implică persoane din țări care nu aplică sau aplică insuficient standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului sau care sunt cunoscute la nivel internațional ca fiind țări necooperante;</p> <p>✓ în cazul persoanelor fizice sau juridice stabilite în țări terțe identificate de Comisia Europeană drept țări terțe cu grad înalt de risc.</p>	<p>de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului în conformitate cu recomandările Grupului de Acțiune Financiară revizuite și pun în aplicare în mod eficace cerințele respective.</p>
--	--	---

Un aspect esențial îl constituie faptul ca entitățile reglementate au obligația să examineze contextul și scopul tuturor tranzacțiilor care îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

- a) sunt tranzacții complexe;
- b) sunt tranzacții cu valori neobișnuit de mari;
- c) nu se încadrează în tiparul obișnuit;
- d) nu au un scop economic, comercial sau legal evident.

De asemenea, entitățile reglementate au obligația să crească gradul și natura monitorizării relației de afaceri în scopul de a stabili dacă respectivele tranzacții sau activități sunt suspecte.

Aplicarea circumstanțiată pe baza de risc a măsurilor de cunoaștere a clienței constituie un principiu și un suport esențial în recunoașterea concreta de către entitățile reglementate a situațiilor de risc scăzut/ridicat. Beneficiile unei astfel de abordări constau în principal în evitarea alocării inutile a unor resurse în cazul clienților cu risc scăzut și posibilitatea focalizării atenției asupra clienților ce presupun vulnerabilități majore.

În cadrul procesului de analiză a riscurilor, regula o constituie faptul ca, în **absolut toate situațiile, fără excepție, entitățile reglementate sunt obligate sa ia în considerare cel puțin aspectele relevante prevăzute la art. 11 alin. (6), art. 17 alin. (2) precum și factorii de risc enumerați la art. 16 alin. (2) și art. 17 alin. (14) din Lege.** Astfel, aplicarea fara abatere a acestor prevederi legale dirijeaza invariabil catre implementarea concreta a unor masuri care permit recunoașterea în cadrul activității curente derulate de entitățile reglementate a situațiilor de risc





ridicat/scăzut și a analizei circumstanțelor concrete a respectivelor cazuri, rezultatul final fiind identificarea și raportarea eventualelor tranzacții suspecte.

În toate situațiile, entitățile reglementate **vor evalua pentru fiecare client în parte factorii de risc stabiliți** în normele interne. Scopul acestui demers îl constituie încadrarea fiecărui client în parte într-o categoria de risc corespunzătoare, care poate fi, spre exemplificare: risc "redus", "standard", "sporit" Rezultatul evaluării se va consemna în evidențele de acceptare a clientului entității reglementate sau în alte evidențe stabilite prin procedura internă.

Având în vedere faptul că metodele și tehnicile de spălare a banilor și finanțare a terorismului se află într-o continuă evoluție, este important și obligatoriu ca **strategia utilizată de entitățile reglementate pentru stabilirea riscurilor să fie revizuită periodic și să aibă caracteristicile unui proces dinamic, realist și util**, care să țină seama de faptul că infractorii speculează intens noile oportunități oferite în permanență de progresul tehnic și de mediul de afaceri. De asemenea, **procesul de includere a clienților în diverse categorii de risc trebuie fie flexibil**, astfel încât **obținerea unor noi informații despre un client să permită, dacă este cazul, includerea acestuia într-o categorie de risc diferită.**

Ratingul optim de risc asociat unui client constituie în cele mai multe cazuri **rezultatul combinării logice a mai multor factori** (cel puțin cei prevăzuți de Lege), **pe baza analizei tuturor informațiilor avute la dispoziție**, ca de exemplu: obiectul de activitate al clientului, zona geografică unde acesta își are sediul sau își derulează activitatea ori provin activele implicate, expunerea financiară, volumul, valoarea și frecvența operațiunilor financiare efectuate prin utilizarea produselor și / sau serviciilor entității, comportamentul în cadrul relațiilor de afaceri, etc.

Totodată, precizam ca **un client evaluat initial ca avand un risc redus, poate efectua oricand o tranzactie care prezinta un risc sporit. De asemenea, tranzactii care nu prezinta vreun indicator de anomalie pot fi derulate prin intermediul unor clienți încadrați în categoria de risc sporit.** Prin urmare, recunoașterea în practica a situațiilor de risc ridicat sau scăzut de SB/FT presupune întotdeauna analiza și evaluarea circumstanțelor factice obiective și a existenței, după caz, a unor suspiciuni rezonabile.

Așadar, eficiența unei strategii de combatere a spălării banilor și finanțării actelor de terorism va fi apreciată în funcție de succesul cu care detectează și analizează situațiile care prezintă un grad sporit de risc, în cazul în care acestea intervin.





Un principiu esențial în vederea recunoașterii situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT îl constituie utilizarea promptă de către persoanele desemnate cu responsabilități în aplicarea legii a capacității de evaluare, cunoștințelor și experienței relevante pentru a detecta orice anomalie apărută în structura sau scopul unei tranzacții. Odată detectat riscul, este recomandabilă aplicarea unor criterii conform carora:

- sa fie tratate cu maximă atenție tranzacțiile considerate ca având un risc sporit,
- sa fie plasate operațiunile analizate în contextul mai larg al domeniului de activitate și al specificului afacerii clientului, al altor informații pe care entitățile le dețin despre clientul lor,
- sa fie analizate eventualele neconcordanțe între scopul declarat și cel real al tranzacțiilor,
- sa fie evaluate eventualele aspecte de natura infracțională, precum orice circumstanțe relevante care pot fi legate de tranzacțiile în cauză,
- se obțină și sa analizeze toate documentele justificative care ar putea clarifica natura și scopul inițierii unor fluxuri financiare complexe și neobișnuite.

Avertizăm asupra faptului că persoanele care detin bunuri având o proveniență ilicită și organizațiile teroriste își permit să angajeze și să plătească corespunzător specialiști în materia legislației fiscale și contabilitate care au rolul de a „cosmetiza”, a deghiza activitățile financiare ale grupărilor de crimă organizată pentru ca doar cu greu să poată fi făcută o distincție între acestea și tranzacțiile legale.

De asemenea, recunoașterea situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT implică **revizuirea periodică de către entități a procedurilor de evaluare și gestionare a riscurilor**, în vederea adaptării acestora la noile tehnologii ce ar putea favoriza anonimatul (de exemplu sistemele de plăți on-line, sistemele de licitații electronice, etc) și la diversele metode și tehnici de spălare a banilor.

Un alt aspect important, cu implicații majore în capacitatea entităților de a recunoaște situațiile de risc ridicat/scăzut de SB/FT, îl constituie **sursa și calitatea informațiilor pe baza cărora este stabilit nivelul de risc al clienților și al tranzacțiilor** pe care aceștia le derulează. Aceste informații trebuie să fie **actuale și exacte, să provină din surse serioase**, credibile. Este obligatoriu ca entitățile să fie corect informate cu privire la clienții lor, la identitatea și activitatea acestora, pentru că doar așa pot avea o imagine de ansamblu a tuturor circumstanțelor a căror





înțelegere ar putea conduce la stabilirea gradului concret de risc de SB/FT al oricărei situații intervenite în activitatea curentă.

De asemenea, pentru a putea recunoaște situațiile de risc ridicat/scăzut de SB/FT este indicat ca entitățile reglementate să se informeze cu privire la principalele tipuri de activități infracționale generatoare de bani murdari și la modalitățile și tipologiile de spălare a banilor / finanțare a actelor de terorism ce se derulează în zona și/sau în domeniul în care activează. Totodată recomandăm consultarea site-ului ONPCSB (inclusiv a rapoartelor de activitate) și pe cel al FATF-GAFI pentru parcurgerea ghidurilor, manualelor postate și a altor informații practice și relevante.

Pentru a facilita recunoașterea tranzacțiilor suspecte, precizăm, cu titlu exemplificativ că printre caracteristicile operațiunilor având ca scop spălarea banilor și pe care potențialii infractori încearcă să le confere acestor operațiuni spre a fi cât mai greu de identificat, se numără:

- a) **anonimatul** - care se concretizează în încercarea persoanelor care rulează fonduri ilicite de a nu atrage atenția asupra acțiunilor lor, de a utiliza operațiuni care să nu difere de tranzacțiile legale ce se efectuează în zona geografică, domeniul de activitate sau sistemul de operare respectiv, sau utilizarea activelor virtuale sau a altor tipuri de transferuri care nu presupun prezenta fizică a clientului;
- b) **rapiditatea** - banii obținuți din infracțiuni trebuie mișcați repede, pentru a nu lăsa „urme” care să poată duce la dovedirea originii lor ilicite, fiind de regulă transferați, prin mai multe operațiuni, în medii care par să nu aibă legătură cu sursa reală de proveniență; banii pot fi transferați rapid în diverse țări, bănci, conturi, prin transferuri electronice, care pot plasa sume mari de bani, în câteva minute, în orice parte a lumii;
- c) **complexitatea** - spălarea banilor este un fenomen complex, care presupune, deseori, manevre cum ar fi: folosirea sistemelor moderne de transfer al banilor, utilizarea internet banking și a activelor virtuale, scindarea sumei totale obținute din săvârșirea de infracțiuni și folosirea banilor respectivi pentru efectuarea mai multor operațiuni, transferurile electronice rapide în mai multe conturi din mai multe bănci, în sucursale din țări și teritorii cu regimuri juridice diverse.





Reprezentare schematica a procesului de identificare a situațiilor de risc ridicat de SB/FT



SECȚIUNEA III

ASPECTE SPECIFICE PRIVIND ANALIZA ELEMENTELOR DE SUSPICIUNE PE SECTOARE DE ACTIVITATE

În această secțiune prezentăm cu titlu exemplificativ (NU limitativ) o serie de **indicatori de recunoaștere a unor SITUAȚII SPECIFICE DE RISC RIDICAT SAU SCAZUT** pentru sectoare de activitate specifice entităților reglementate cărora le este dedicat prezentul ghid.

Situațiile prezentate cu titlu exemplificativ și orientativ în prezenta secțiune nu vor exclude în niciun caz evaluarea globală de către entitățile reglementate din toate sectoarele de activitate a tuturor factorilor de risc identificați, luând în considerare **cel puțin** factorii prevăzuți de lege și prezentați în tabelul din secțiunea anterioară.





Totodată, precizăm ca exemplele prezentate constituie repere pentru selectarea, încadrarea, recunoașterea și raportarea eventualelor tranzacții suspecte și vor fi utilizate exclusiv în contextul îndeplinirii complete, eficiente, corespunzătoare și integrale de către entitățile reglementate în cauza a tuturor obligațiilor ce le revin conform Legii.

§1. Instituțiile financiare nebankare supravegheate și controlate de Oficiu

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

✦ orice situație în care măsurile de cunoaștere aplicate evidențiază ca activele implicate sau clienții/beneficiarii reali provin din zone geografice cu grad înalt de risc;

✦ tranzacții în cadrul cărora intervine orice legătură cu organizații caritabile și alte organizații non-profit care nu sunt supuse în mod corespunzător supravegherii CSB/CFT;

✦ produse/operațiuni cu numerar în cadrul cărora clientul:

○ încearcă să schimbe bancnote de valoare nominală mică în bancnote de valoare nominală mare sau numeroase bancnote murdare, deteriorate sau având alte caracteristici suspecte,

○ are un comportament atipic și solicită ca în cadrul operațiunii să-i fie furnizată o cantitate neobișnuit de mare de bancnote având o valoare nominală mică;

✦ suspiciunea că un client acționează în numele unui terț, dar nu dezvăluie acele informații;

✦ clienți care desfășoară afaceri sau tranzacții în circumstanțe neobișnuite, atipice (plăți în avans nejustificate, modificări bruște ale tiparului tranzacțional, acestea fiind aparent nefondate și neconforme cu activitatea clientului, etc); caracterul neobișnuit al unor tranzacții poate fi evidențiat și de situațiile neclare, atipice, ce par a avea ca scop disimularea adevăratei origini a unor fonduri;

✦ clienți care solicită scindarea artificială a unor operațiuni, de exemplu pentru a le structura sub limita de raportare; efectuarea, într-o perioadă de timp scurtă a mai multor operațiuni cu numerar implicând sume sub limita de raportare la Oficiu;

✦ creșterea bruscă și nejustificată a frecvenței/valorii operațiunilor efectuate de către un client;





- ✚ clienți care încearcă utilizarea de interpuși pentru a ascunde adevăratul proprietar/beneficiar al bunurilor tranzacționate sau clienții care încearcă să utilizeze o identitate falsă;
- ✚ clienții care sunt reticenți în dezvăluirea informațiilor despre beneficiarul real;
- ✚ clienții despre care surse publice de încredere indica eventuala implicare în infracțiuni generatoare de fonduri.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

- ✚ situațiile în care clienților identificați în mod corespunzător le sunt oferite produse / servicii care presupun tranzacții a caror valoare nu este ridicată, fiind proporțională cu starea lor financiară, cu amploarea activității desfășurate și cu orice altă informație obținută din surse libere sau alte surse de încredere;
- ✚ situațiile în care clienții identificați în mod corespunzător derulează tranzacții susținute din punct de vedere a legalității și justificării economice și comerciale, în contextul tuturor celorlalte informații obținute în cadrul aplicării măsurilor de cunoaștere;
- ✚ +situația clienților stabili - atunci când durata relației de afaceri este mai mare iar tipologia tranzacțiilor nu se schimbă și este în concordanță cu obiectul activității desfășurate de client.

§2. Furnizorii de servicii de jocuri de noroc

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

- ✚ situații în care clienții sunt incluși pe o listă de sancțiuni sau sunt disponibile informații publice care indică un risc reputațional semnificativ;
- ✚ clienți care încercă utilizarea identității unor terți interpuși;
- ✚ clienți care încearcă în mod frecvent/nejustificat să schimbe moneda în diverse valute sau referitor la care se observă că încearcă inițierea/derularea unor activități de cămătărie;
- ✚ există orice altă situație care poate prezenta un risc mai mare de spălare a banilor, cum ar fi: creșterea subită a frecvenței operațiilor derulate de client, creșterea valorii brusca a sumelor cheltuite de către client, disproporționat față de resursele financiare ale acestuia cunoscute de entitate, solicitarea frecventă, suspectă și nejustificată de către același client de tranzacții a caror valoare este imediat sub limita impusă de obligațiile de raportare;





toate situațiile prezentate în secțiunea „Exemple de indicatori de anomalie pentru cazinouri” din Manualul privind abordarea pe baza de risc și indicatori de tranzacții suspecte” disponibil pe site-ul www.onpcsb.ro și din instrucțiunile emise de ONJN.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

clienții care fac parte preponderent din comunitatea locală, sunt cunoscuți de entitate și utilizează fonduri în concordanță cu veniturile despre care entitatea deține informații ca le realizează;

servicii care nu implica de regula sume importante ca de exemplu loteria, bingo, aparate de jocuri (cele care nu se afla în incinta cazinourilor).

§3. Profesii juridice liberale, asistență sau consiliere economico - fiscală - auditorii financiari, contabilii, evaluatorii autorizați, consultanța fiscală/de afaceri

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

situația prestării de servicii care ar putea facilita, în lipsa identificării și evaluării eficiente a riscurilor, circulația, disimularea adevăratei naturi sau ascunderea produselor infracțiunii;

situațiile în care în urma aplicării corespunzătoare, pe bază de risc, a măsurilor de cunoaștere a clientelei și analizării cu atenție a tuturor circumstanțelor tranzacției rezulta motive rezonabile pentru a suspecta că activele tranzacționate de client constituie rezultatele unei activități infracționale sau sunt legate de finanțarea terorismului;

situațiile în care nu sunt deținute informații suficiente/clare privind sursa de avere și sursa de fonduri a clienților și a beneficiarilor reali identificați ca PEP (de exemplu, un PEP care primește un salariu oficial modest, dar care dispune de active de foarte mare valoare, aparent nejustificate prin detineri de capital social la firme, mosteniri sau alte surse legitime);

situațiile în care intervine utilizarea de către client, în condiții ambigue, a societăților off-shore/scoica, companie frontală, a persoanelor juridice cu active administrate în diferite țări, aparent fără motive rezonabile fiscale, de afaceri, economice sau de altă natură;

situația utilizării aparent nejustificate a aranjamentelor informale, cum ar fi membri ai familiei sau prieteni/apropiați numiți oficial administratori/reprezentanți în cadrul unor entități, dar care în realitate nu au nicio legătură cu activitatea respectivă, atribuțiile lor fiind delegate altor persoane;





✚ situațiile în care clienții par să acționeze după instrucțiunile unei alte persoane a cărei identitate se dorește a rămâne necunoscută sau în care clienții par să evite în mod nejustificat și frecvent întâlnirile de afaceri ce presupun comunicare directă sau oferă instrucțiuni evazive;

✚ situația în care clientul solicită ca tranzacțiile să fie finalizate, fără o explicație rezonabilă pentru accelerarea tranzacției, ceea ce face dificil sau imposibil pentru profesioniști să efectueze o evaluare corectă și eficientă a riscurilor de SB/FT;

✚ situația în care clienții cu condamnări anterioare pentru infracțiuni generatoare de fonduri, instruiesc profesioniștii (care la rândul lor au cunoștință de astfel de condamnări) să acționeze în numele lor, dacă circumstanțele respectivei activități ridică suspiciuni rezonabile;

✚ situația în care clienții au fonduri care sunt evident și inexplicabil disproportionat în raport cu informațiile deținute de entitate în cadrul aplicării măsurilor corespunzătoare de cunoaștere a clientelei (de exemplu, vârsta, venitul, ocupația sau averea);

✚ situația în care clienții își schimbă instrucțiunile de soluționare sau execuție date anterior profesionistului, fără explicații adecvate;

✚ situația în care clienții își schimbă mijloacele de plată pentru o tranzacție în ultima clipă și fără justificare (sau cu justificare suspectă) sau situația în care există o lipsă de transparență în tranzacție; acest risc se extinde la situațiile în care se emit, în mod brusc și nefondat, instrucțiuni prin care clientul permite/realizează transferul fondurilor de la/către o terță parte;

✚ situația în care clienții insistă, fără explicații rezonabile, ca tranzacțiile să se efectueze exclusiv sau în principal prin utilizarea activelor virtuale în scopul păstrării anonimatului acestora;

✚ situația în care clienții se oferă să plătească niveluri neobișnuit de mari de taxe pentru servicii care, în mod normal, nu ar implica o astfel de măsură;

✚ situația în care operațiunile derulate de client implică active a căror valoare totală este neobișnuit de ridicată sau tranzacții mult mai ample în comparație cu ceea ce ar putea fi în mod rezonabil așteptat de clienții cu un profil similar;

✚ situația în care există anumite tranzacții, structuri, locație geografică, activități internaționale sau alți factori care nu sunt în concordanță cu informațiile și experiența anterioară a profesionistului asupra afacerii sau situației economice a clientului;

✚ situația în care clientul solicită profesionistului consiliere sau punerea în aplicare a unui aranjament care ar putea avea ca scop săvârșirea sau ascunderea unei infracțiuni;





- ✚ situația în care se solicita transferul sediului unei companii într-o altă jurisdicție fără nicio activitate economică reală în țara de destinație, fiind posibil ca astfel de metode să fie folosite pentru a ascunde beneficiarul real;
- ✚ situația în care intervine o activitate bruscă și intensă de la un client anterior inactiv, fără explicații clare;
- ✚ situația în care intervine schimbarea frecventă sau nejustificată sau în condiții suspecte a membrilor conducerii clientului persoană juridică;
- ✚ situația în care, în cadrul aplicării de către entitate a măsurilor de cunoaștere prin circumstanțiere pe bază de risc, clientul este reticent în furnizarea tuturor informațiilor relevante sau situațiile în care profesioniștii au suspiciunea rezonabilă că informațiile furnizate sunt incorecte sau insuficiente;
- ✚ situația solicitării unor servicii în care profesioniștii pot reprezenta clientul față de terți, fără a fi furnizate toate informațiile relevante care oferă o cunoaștere proporțională a activităților clientului;
- ✚ situația unui transfer de bunuri imobiliare sau alte bunuri mare valoare între părți într-o perioadă care este neobișnuit de scurtă comparativ cu tranzacții similare, fără niciun motiv temeinic legal, fiscal, de afaceri, economic etc;
- ✚ situația unor transferuri de la terți necunoscuți (referitor la care nu se cunoaște vreo relație de asociere cu clientul) și operațiuni semnificative cu numerar efectuate de client în cazul în care aceasta nu ar fi o metodă tipică/justificată de plată;
- ✚ situația unor tranzacții în care profesionistul evaluează o motivație inadecvată, în special atunci când clientul nu oferă justificări pertinente și rezonabile pentru cuantumul contravalorii;
- ✚ situații în care consultanța cu privire la crearea unor aranjamente poate fi utilizată pentru a ascunde beneficiarul real (inclusiv schimbări de nume / sediu corporativ sau privind instituirea unor structuri complexe de grup)
- ✚ situații în care un trust este înființat în scopul administrării acțiunilor unei companii, dar intervin informații în legătură cu intenția de a îngreuna determinarea beneficiarilor reali ai activelor administrate de trust;
- ✚ situația unor tranzacții cu mijloace de plată neobișnuite (de exemplu, obiecte de artă, metale sau pietre prețioase);
- ✚ situația amânării aparent nejustificate a unei plăți;
- ✚ situația în care sunt incidente perioade de amortizare neobișnuit de scurte / lungi, rate ale dobânzii semnificativ peste / sub ratele de piață sau anulări repetate neexplicate ale biletelor la ordin / ipotecilor sau ale altor instrumente de plată, cu mult înainte de data scadenței convenite inițial;





✚ situația în care intervin transferuri de bunuri a caror valoare este dificil de apreciat (de exemplu, bijuterii, pietre prețioase, obiecte de artă sau antichități, bunuri virtuale), în cazul în care acest lucru nu este în concordanță cu informațiile deținute referitor la client/tranzacție sau cu desfășurarea normală a activității profesionistului;

✚ situația transferurilor succesive de active într-o perioadă scurtă de timp către aceeași entitate, fără niciun motiv legal, fiscal, de afaceri, economic sau alt motiv legitim;

✚ situația în care clientul încearcă efectuarea unor achiziții de întreprinderi neperformante fără niciun motiv legal, fiscal, de afaceri, economic sau alt motiv legitim;

✚ situația în care puterea de reprezentare este dată de client în condiții neobișnuite (de exemplu, atunci când este acordată irevocabil sau în legătură cu active specifice), iar motivele declarate pentru aceste condiții sunt neclare sau ilogice;

✚ situația unor servicii în care profesionistul acționează ca un împuternicit și permite ca identitatea clientului să rămână în plan secundar;

✚ situația în care profesionistul identifica tranzacții frauduloase care sunt contabilizate în mod necorespunzător. Acestea pot include:

- i. Supra/sub facturare de bunuri / servicii.
- ii. Facturare multiplă pentru aceleași bunuri / servicii.
- iii. Produse / servicii descrise fals

✚ situațiile în care:

- ✓ se constata utilizarea de către client a unor credite bancare în alte scopuri decât cele pentru care au fost contractate sau pentru operațiuni suspectate a fi fictive;
- ✓ intervin tranzacții ce nu par a fi conforme cu capacitățile clientului de a obține venituri.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

✚ situațiile în care profesioniștii dețin suficiente informații pentru a identifica și detecta caracteristicile și evoluția tipului de activitate, proveniența activelor implicate sau natura activităților clientului în cadrul relației de afaceri;

✚ situațiile în care clienții pentru care au fost aplicate corespunzător măsurile de cunoaștere și după caz derulează o singură tranzacție sau tranzacții simple, lipsite de complexitate și în concordanță cu relația de afaceri;

✚ situațiile în care identificarea riscurilor de SB/FT asociate cu anumiți clienți sau categorii de clienți și anumite tipuri de activități permit profesioniștilor





să determine și să implementeze măsuri și controale rezonabile și proporționale pentru atenuarea acestor riscuri;

✦ situația în care, în urma unei politici de acceptare a clienților implementată eficient, aceștia au fost încadrați în categoria de risc scăzut.

§4. Furnizorii de servicii pentru societăți sau fiducii

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

✦ situația în care intervine riscul geografic în legătură cu țara în care oricare dintre următorii este cetățean sau rezident fiscal: fondatorul, beneficiarul, protectorul sau o altă persoană fizică care exercită controlul efectiv sau persoana fizică beneficiar real care exercită un control efectiv asupra persoanei juridice;

✦ situațiile în care măsurile de cunoaștere aplicate indică informații relevante referitoare la clienți care sunt entități a căror structură sau natură face dificilă identificarea în timp util a beneficiarului real sau clienților care încearcă disimuleze/ascunde informațiile privind înțelegerea activității lor sau a naturii tranzacțiilor lor;

✦ situația în care, în cadrul aplicării măsurilor de cunoaștere a unui client se observa complexitatea neobișnuită în structurile de control sau de proprietate, fără o explicație clară, precum și în cazul în care există anumite tranzacții, structuri, locație geografică, activități internaționale sau alți factori ce nu sunt în concordanță cu informațiile privind activitatea desfășurată în mod concret sau cu scopul economic din spatele înființării sau administrării clientului caruia furnizorul îi prestează servicii;

✦ situația unor volume atipice cu valori foarte ridicate de active sau tranzacții neobișnuit de mari în comparație cu ceea ce ar putea fi în mod rezonabil de așteptat de la clienții cu un profil similar;

✦ situația ofertei făcute unui furnizor de către reprezentantul unui client de a plăti taxe extraordinare pentru anumite servicii, pentru care nu s-ar plăti în mod obișnuit o astfel de sumă;

✦ intensificarea bruscă a activității unui client anterior preponderent inactiv, fără o explicație clară sau fluxuri de afaceri anormale; în general, infractorii implicați în activități de crimă organizată încearcă să plaseze capitalul ilicit pe o piață de afaceri nouă, mai ales în cazul în care în această piață se utilizează un volum mare de numerar;

✦ plăți primite de la terți neasociați sau necunoscuți și plăți în numerar în cazul în care acestea nu ar fi o metodă uzuală;





✚ clienți/beneficiari reali care utilizează/controlează active ce sunt evident și inexplicabil disproporționate fata de informațiile obținute în cadrul aplicării corespunzătoare a măsurilor de cunoaștere (de exemplu, vârsta, venitul, ocupația sau domeniul de activitate);

✚ situațiile în care clienții care par să evite în mod constant și inexplicabil întâlnirile de afaceri care presupun o interacțiune directă sau care oferă instrucțiuni evazive sau foarte greu de îndeplinit, atunci când acest lucru nu ar fi justificat în mod normal;

✚ situații în care activitățile clientului persoana juridica nu sunt clare, având un nivel scăzut de transparență sau scopurile tranzacțiilor derulate în mod concret sunt în mod evident diferite fata de activitatea declarata oficial;

✚ clienți în legătură cu care intervin modificări frecvent și / sau fără explicații adecvate (de exemplu, schimbări de denumire, transferuri de proprietate, schimbarea de beneficiari reali, de împuternicit, de asociați/acționari/administratori);

✚ situații în care conducerea clientului este asigurata de un împuternicit, companie sau alt tip de persoană juridică ce par să acționeze conform instrucțiunilor unor persoane necunoscute;

✚ situația unor clienți care solicită în mod neobișnuit ca tranzacțiile să fie finalizate în perioade de timp foarte scurte, fără o explicație rezonabilă pentru accelerarea tranzacției, ceea ce ar face dificil sau imposibil pentru furnizorul de servicii să efectueze o evaluare corespunzătoare a riscurilor adecvate și aplicarea în consecință a măsurilor ce se impun;

✚ clienții care insistă, fără o justificare sau explicație adecvată, ca tranzacțiile să fie efectuate exclusiv sau în principal prin utilizarea instrumentelor (activelor) virtuale;

✚ clienții cu condamnări anterioare pentru infracțiuni care au generat venituri, care dispun furnizorilor de servicii (care la rândul lor au cunoștință de astfel de condamnări) să întreprindă anumite activități în numele lor;

✚ situațiile în care clienții care își schimbă, în ultima clipă și fără justificare (sau cu o justificare suspectă), modalitățile de plată pentru o tranzacție sau în cazul în care există o lipsă de transparență privind tranzacția; aceasta situație cu risc ridicat se extinde la situațiile în care clientul emite rapid și fără a furniza clarificările necesare, instrucțiuni pentru a permite transferul aparent nefondat al fondurilor de la/către o terță parte;

✚ transferul sediului unei companii într-o altă jurisdicție fără nicio activitate economică reală a clientului în țara de destinație, prezintă riscul înființării de





societăți comerciale care ar putea fi folosite pentru a ascunde beneficiarul real sau adevărata proveniență a unor active;

- ✚ situația în care sunt solicitate servicii care (în anumite circumstanțe) pot fi utilizate pentru a ajuta infractorii care spală bani; exemple: situații de acordare de consultață cu privire la constituirea persoanelor juridice care poate fi utilizată cu rea credință pentru a disimula beneficiarul real sau adevăratul scop economic (inclusiv înființarea de trusturi, companii sau alte entități juridice sau schimbarea numelui / sediului corporativ sau crearea unor structuri complexe de grupuri), situații în care un trust este înființat în scopul administrării acțiunilor unei companii cu intenția de a îngreuna determinarea beneficiarilor activelor administrate de trust;

- ✚ situațiile în care clientul utilizează active virtuale și alte mijloace anonime de plată și transfer de fonduri în cadrul tranzacției, fără aparente motive justificate;

- ✚ amânarea unei plăți pentru un activ sau pentru un serviciu livrat cu promptitudine la o dată îndepărtată de momentul în care plata s-ar fi efectuat în mod normal, fără asigurări corespunzătoare că va fi totuși efectuată operațiunea;

- ✚ situații în care este folosit de către client un interpus (de exemplu, un prieten sau un membru al familiei este numit proprietar al unor active și este clar că primește instrucțiuni de la beneficiarul real), fără aparente motive justificate;

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

- ✚ situația în care au fost solicitate și furnizate suficiente informații pentru a efectua o încadrare la un risc scăzut, bine fundamentată, privind clienții și tranzacțiile derulate de aceștia;

- ✚ situația în care documentele și informațiile deținute demonstrează ca sursele și metodele utilizate de clienți pentru efectuarea de plăți pentru serviciile furnizate sunt licite și în conformitate cu profilul clientului;

- ✚ regularitatea sau durata relației cu clientul; relațiile de lungă durată, care implică contactul frecvent cu clientul pe întreaga durată a relației de afaceri, pot prezenta un risc mai mic.

- ✚ clienții sunt entități listate și alte entități reglementate strict, cum ar fi fondurile de pensii

§5. Agenții și dezvoltatorii imobiliari

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

- ✚ situația în care riscul geografic intervine în legătură cu cumpărătorul, vânzătorul, sau locația imobilului;





- ✚ situația în care intervine o distanță geografică semnificativă și inexplicabilă între locația agentului imobiliar și locația clientului;
- ✚ clienți pentru care structura sau natura entității sau relației face dificilă identificarea beneficiarului real al tranzacției;
- ✚ clienți care utilizează intensiv și nejustificat numerar în tranzacții imobiliare;
- ✚ utilizarea de către clienți a intermediarilor care nu sunt supuși unor măsuri în domeniul CSB/FT și care nu sunt supravegheați în mod adecvat;
- ✚ clienți/beneficiari reali în cazul cărora proveniența/valoarea fondurilor utilizate nu este în concordanță cu profilul activității lor/sursa de venit declarată;
- ✚ situații în care tranzacțiile imobiliare sunt accelerate în mod nejustificat fără o explicație rezonabilă;
- ✚ situația unor tranzacții succesive, în special implicând aceeași proprietate (imobil) într-o perioadă scurtă de timp, cu modificări inexplicabile de valoare;
- ✚ divizarea aparent nejustificată a proprietăților în unități mai mici;
- ✚ situații în care intervine introducerea nejustificată a unor părți necunoscute într-o etapă târzie a tranzacțiilor;
- ✚ situații în care se constată încercarea de a implica terțe persoane în tranzacția imobiliară pentru a ascunde beneficiarul real;
- ✚ situații în care intervin suspiciuni cu privire la prețul imobilelor, tranzacții imobiliare subevaluate sau supraevaluate;
- ✚ vânzarea imobilelor imediat înainte de intrarea proprietarului în insolvență/lichidare;
- ✚ valoarea imobilului cumpărat nu coincide cu profilul clientului/venitul declarat de acesta;
- ✚ situații în care în tranzacția imobiliară sunt implicate fonduri obținute de la persoane sau organizații necunoscute;
- ✚ utilizarea unor scheme complexe de împrumut sau a altor mijloace obscure de finanțare, și nu a unor împrumuturi de la instituții financiare reglementate.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

- ✚ situația în care natura informațiilor solicitate și obținute permite agenților imobiliari să exercite o monitorizare și evaluare rezonabilă cu privire la clienți, sursa fondurilor implicate, modul de dobândire a proprietății imobilului tranzacționat;
- ✚ situația în care tranzacțiile imobiliare nu prezintă elemente atipice și au un nivel ridicat de claritate și transparență.





§6. Furnizorii de servicii de schimb între monede virtuale și monede fiduciare și furnizorii de portofele digitale

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

✚ situația în care serviciile care facilitează tranzacțiile sub pseudonim sau anonim, conducând la dificultatea de a urmări fondurile asociate și de a identifica contrapartidele tranzacției;

✚ situația în care clienții pot profita, în scopuri infracționale, de natura transfrontalieră și de viteza tranzacției pe care activele virtuale o asigură;

✚ situația aplicării necorespunzătoare a măsurilor suplimentare de cunoaștere a clientelei, care pot reduce riscurile potențiale mai mari asociate factorilor de risc și care includ:

a) coroborarea informațiilor privind identitatea primite de la client, cum ar fi un număr național de identitate cu informații din bazele de date ale terților sau din alte surse de încredere;

b) urmărirea adresei de IP a clientului; și

c) verificarea surselor libere pentru coroborarea informațiilor despre activități în concordanță cu profilul de tranzacție al clientului.

✚ situația tranzacțiilor care nu corespund comportamentului preconizat în raport cu profilul clientului sau care se abat de la modelul obișnuit al tranzacțiilor;

✚ situația în care intervine orice flux neobișnuit sau suspect de fonduri sau tranzacții - inclusiv cele care implică sau se referă la active virtuale sau activități care indică o implicare potențială în activități ilicite, indiferent dacă tranzacțiile sau activitățile sunt din monedă fiduciară în virtuală sau invers

✚ situația în care intervin factorii de risc asociați cu produsul, serviciul, tranzacția sau canalul de livrare a activelor virtuale inclusiv dacă activitatea implică utilizarea de pseudonime sau tranzacții anonime, relații sau tranzacții de afaceri la distanță și / sau plățile primite de la terți necunoscuți.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

✚ activitățile specifice derulate de entitate permit în mod concret și eficient punerea în aplicare a măsurilor preventive precum cunoașterea clientelei, păstrarea evidențelor, raportarea tranzacțiilor suspecte

✚ situațiile de implementare a unor software-uri / soluții tehnice care au ca scop facilitarea respectării obligațiilor de CSB / CFT.





§7. Comerțul cu opere de artă (inclusiv intermediere/depozitare)

A) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC RIDICAT**:

- ✦ situațiile în care devine incident riscul geografic din punct de vedere al naționalității clientului sau al zonei din care provine opera de artă;
- ✦ situațiile în care clientul nu poate justifica ferm și fără echivoc proveniența fondurilor, a obiectului de artă, sau valoarea tranzacției nu este în concordanță cu profilul clientului;
- ✦ situații în care clientul încearcă păstrarea anonimatului, este reticent în furnizarea informațiilor solicitate sau încearcă să utilizeze interpuși;
- ✦ situații în care caracterul transfrontalier al tranzacției nu pare a fi justificat, clienții alegând să tranzacționeze opere de artă în jurisdicții din zone geografice îndepărtate de adresa lor de reședință sau de țara din care provine opera.

B) Exemple de situații care ar putea indica un **RISC SCAZUT**:

- ✦ situația în care natura informațiilor solicitate și obținute permite exercitarea unei monitorizări și evaluări rezonabile cu privire la clienți, proveniența fondurilor implicate, modul de dobândire a proprietății obiectului de artă tranzacționat.

SECȚIUNEA IV **ASPECTE SPECIFICE PRIVIND CRITERII ȘI REGULI DE** **RECUNOAȘTERE A SITUAȚIILOR DE RISC DE FINANȚARE A** **TERORISMULUI**

Finanțarea terorismului se referă la sprijinul financiar sau suportul logistic oferit acțiunilor specifice teroriștilor sau grupurilor teroriste. Lupta împotriva finanțării terorismului are drept scop prevenirea atacurilor și urmărirea penală a celor care le plănuiesc sau le execută. Prin finanțarea terorismului se înțelege infracțiunea prevăzută la art. 36 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, procesul de finanțare are un rol fundamental în desfășurarea activităților teroriste, reprezentând însăși sursa de la care pleacă punerea în act a ideologiilor acestor grupări.

Totodată, dacă în cazul spălării de bani schema parcursului fondurilor





implicate este una circulară, câștigurile ilicite fiind investite pentru a genera noi profituri având o aparență de legalitate, în cazul finanțării terorismului observăm o schemă liniară a veniturilor, de regulă banii fiind cheltuiți direct pentru susținerea activităților în cauză, rareori existând și o componentă investițională.

Nu în ultimul rând, este de menționat că în situația finanțării terorismului nu este necesar ca fondurile ce stau la baza finanțării să fie de natură ilicită; terorismul poate fi finanțat și cu sume de bani provenite din surse licite.

Entitățile raportoare vor îndeplini cu strictețe obligațiile ce le revin conform prevederilor **H.G. nr. 603/2011** pentru aprobarea **Normelor privind supravegherea** de către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor a modului de punere în aplicare a **sancțiunilor internaționale**, modificată prin H.G. nr. 299/2021. Actul normativ menționat reglementează modul de supraveghere și control al punerii în aplicare de către entitățile supravegheate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor a sancțiunilor internaționale instituite prin actele prevăzute la art. 1 din **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 217/2009**, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, în contextul prezentului ghid, subliniem importanța îndeplinirii corespunzătoare de către entitățile raportoare a *obligației legale de a aplica măsurile de cunoaștere a clientelei, pentru a stabili dacă aceasta include persoane sau entități desemnate ori dacă operațiunile derulate cu aceasta implică bunuri în sensul Ordonanței de urgență nr. 202/2008.*

Evaluarea situațiilor de risc ridicat de finanțare a terorismului (FT) implică adesea provocări speciale cu care se pot confrunța entitățile raportoare, având în vedere aspecte precum:

- ✓ natura schimbătoare a amenințărilor și vulnerabilităților aferente fenomenului de finanțare a terorismului. În multe cazuri, valoarea fondurilor sau a altor active necesare pentru a susține atentate teroriste este relativ scăzută, ceea ce oferă organizațiilor teroriste și finanțatorilor acestora oportunitatea de a camufla operațiunile în cauză sub aparența unor activități financiare normale; astfel, în lipsa unor politici/proceduri interne eficiente și a unor instruirii corespunzătoare oferite angajaților sau ca urmare a lipsei de experiență a acestora, este posibil ca tranzacțiile respective să nu atragă atenția personalului din cadrul entităților care au obligația depunerii tuturor diligențelor în vederea detectării și raportării tranzacțiilor suspecte de FT;
- ✓ varietatea sectoarelor ce pot fi utilizate abuziv în scopuri de FT: *totodată,*





pentru finanțarea terorismului pot fi utilizate diferite canale pentru deplasarea fondurilor și activelor, inclusiv sectorul bancar, sectorul serviciilor de transfer de bani, contrabanda de numerar, remiteri pe căi informale etc;

- ✓ natura transfrontalieră a FT;
- ✓ faptul că pentru a reuși să evite măsurile de siguranță pe care jurisdicțiile le-au instituit în scopul detectării și combaterii eficiente a terorismului, teroriștii își ajustează în permanență metodele și tehnicile utilizate pentru colectarea și deplasarea fondurilor și a altor active necesare finanțării acestei activități infracționale.
- ✓ Fondurile de finanțare a terorismului pot proveni atât din surse ilicite, cât și din surse licite.

În cele ce urmează, în scopul recunoașterii de către entitățile raportoare a situațiilor de risc ridicat a caror analiză corespunzătoare poate conduce spre identificarea tranzacțiilor suspecte de finanțare a terorismului, prezentăm, **cu titlu exemplificativ**, o serie de indicatori specifici:

- ✦ informații din surse deschise care indică orice potențiale legături cu entități / activități în conexiune cu acte/fapte de terorism;
- ✦ clienți care solicită diferite tipuri de împrumuturi (de exemplu micro-împrumuturi, împrumuturi prin SMS, utilizarea suspectă a unor mijloace de plată cum ar fi cardurile preplătite, împrumuturi pentru studenți etc), colectări de fonduri – diverse sume din mai multe conturi diferite, leasingul de anumite modele de vehicule, în contextul în care aplicarea pe bază de risc, de către entitățile raportoare, a măsurilor de cunoaștere a clienței indică eventuale conexiuni cu persoane listate, cu țări/zona geografice cu risc ridicat în domeniul de referință etc;
- ✦ clienți care efectuează transferuri de fonduri în străinătate utilizând metoda cea mai rapidă (chiar dacă aceasta nu pare a fi cea mai avantajoasă – de exemplu implică cheltuieli conexe mai mari etc),
- ✦ situații în care entitatea raportoare se confruntă cu dificultatea de a obține informații complete despre inițiatorul / beneficiarul final al unor încasări/plăți sau detaliile relevante fluxurilor operationale subsecvente, de exemplu în cazul unor tranzacții implicând active virtuale și/sau având un caracter transfrontalier;
- ✦ clienți implicați în tranzacții externe, deși activitatea concret desfășurată de aceștia nu are legături aparente cu țara de destinație a fondurilor și fără a putea fi identificate explicații rezonabile;





- ✦ situațiile în care activitatea de monitorizare de către entitățile raportoare a tranzacțiilor/activităților derulate de clienți indică aspecte cum ar fi:
 - ✓ amploarea legăturilor financiare/de afaceri ale acestora cu parteneri din jurisdicțiile în care există organizații teroriste active și/sau din zone de conflict;
 - ✓ clienți având un obiect de activitate aflat în conexiune cu activități comerciale ce presupun inclusiv importul sau exportul de bunuri care ar putea fi utilizate pentru acțiuni de terorism;
 - ✓ posibile conexiuni / legături cu PEP străine din anumite zone geografice cu risc ridicat (în lumina unor potențiale legături cu state care sponsorizează terorismul);
 - ✓ tranzacții neobișnuite efectuate de clienți persoane juridice cu structuri opace, complexe, menite să ascundă identitatea beneficiarilor reali;
 - ✓ neconcordanțe între natura / dimensiunea tranzacțiilor financiare și aspectele declarate de client ca reprezentând scopul activității pe care o desfășoară;
 - ✓ clienți care încearcă să utilizeze documente falsificate sau în conținutul cărora există contradicții nejustificate;
 - ✓ clienți care au calitatea de parte (ordonator/beneficiar) în cadrul unor tranzacții al căror scop nu pare a avea legătură cu obiectul de activitate declarat ca generând venituri;
 - ✓ clienți care efectuează tranzacții care sunt structurate (par divizate în mod intenționat, astfel încât să fie sub pragul de raportare) pentru a evita aplicarea unor măsuri suplimentare de cunoaștere și, în final, raportarea către Oficiu;
 - ✓ clienți care derulează operațiuni financiare pentru care instrucțiunile sunt vagi și nu sunt însoțite de documentație completă, descriere și detalii;
 - ✓ tranzacții neobișnuite efectuate de clienți - organizații non-profit care:
 - operează direct sau indirect în jurisdicții cu risc ridicat;
 - deși beneficiarul este același (o singură entitate), sunt utilizate mai multe conturi bancare deschise la diverse bănci străine pentru a transfera fonduri care provin din donații multiple primite în numerar/transferuri bancare/depozite în sume mici;
 - primesc numeroase donații de sume mici fie de la un donator necunoscut, fie de la un donator din străinătate, care ulterior solicită rambursarea unor astfel de donații din diverse motive;





- sunt implicate în tranzacții în cadrul cărora fondurile colectate din acte de caritate sunt combinate cu fonduri provenind din afaceri private, de exemplu ale membrilor fondatori; un alt exemplu ar fi situația în care fondurile destinate unei organizații de caritate sunt remise către contul bancar al unei alte persoane juridice în loc să ajungă direct în contul bancar al organizației de non-profit.

În încheierea acestei secțiuni, menționăm ca situațiile prezentate anterior cu titlu exemplificativ este posibil să nu reflecte în toate cazurile tranzacții suspecte de finanțare a terorismului.

Prin urmare, pentru recunoașterea situațiilor cu risc ridicat sau scăzut de expunere la acest fenomen, este necesar, în toate cazurile, ca orice situație neobișnuită cu care entitățile raportoare se confruntă în cursul procesului de identificare a clienților, de aplicare pe baza de risc a măsurilor de cunoaștere a clienței și a celor de monitorizare a tranzacțiilor, să conducă la solicitarea de informații suplimentare și la o analiză corespunzătoare a tuturor circumstanțelor atipice.

Analiza în cauză este necesar să fie efectuată în cadrul entității raportoare care se confruntă cu respectiva situație, de un personal instruit periodic și în temeiul unor norme și proceduri interne adaptate naturii și volumului propriei activități.

Totodată, în acest context se impune și utilizarea surselor de informații disponibile pe site-ul www.onpcsb.ro – în secțiunile dedicate: *Combaterea finanțării terorismului și Sancțiuni internaționale*.

SECȚIUNEA V

CONCLUZII

Identificarea riscurilor de spălare a banilor sau finanțare a terorismului nu constituie o știință exactă care să permită fără greș recunoașterea situațiilor de risc ridicat/scăzut de SB/FT, iar a considera o tranzacție ca fiind „suspectă” implică o oarecare doză de subiectivism, deoarece această evaluare depinde în mare măsură de experiența profesională, dar și de intuiția pe care cel care trebuie să identifice astfel de operațiuni o are, de felul în care acesta percepe anumite operațiuni sau activități ca fiind normale sau dimpotrivă neobișnuite, de informațiile pe care le are la dispoziție, etc. Tocmai de aceea, normele, politicile și procedurile interne în materie ale entităților reglementate trebuie să aibă un nivel ridicat de claritate și





aplicabilitate practica și sa faca referire la modul concret de indeplinire a tuturor obligatiilor ce le revin conform Legii.

Totodata, procesul de identificare a unei tranzacții suspecte într-o multitudine de tranzacții legale poate fi foarte dificil, mai ales în contextul în care una din cele mai cunoscute tehnici de spălare a banilor o constituie amestecarea fondurilor obținute din activități legale cu sumele provenind din săvârșirea de infracțiuni, tocmai în scopul de a îngreuna detectarea elementelor de suspiciune.

Cu toate acestea, cu conditia indeplinirii riguroase a tuturor obligatiilor prevazute de Lege, apreciem că o evaluare în ansamblu a activității clientilor, a serviciilor și/sau produselor oferite și o analiză responsabilă a tuturor informațiilor referitoare la clienți lor și la particularitățile operațiunilor derulate de aceștia, poate conduce la identificarea caracterului suspect al unei tranzacții.

Un aspect deloc de neglijat îl constituie faptul că lipsa de diligență a unei entități reglementate în detectarea și raportarea unor tranzacții suspecte poate avea ca rezultat expunerea acesteia la „riscul reputațional”, ceea ce nu este de dorit, deoarece integritatea unui specialist are drept consecință încrederea publicului, iar o imagine pozitivă constituie un capital important, o caracteristică de bază ce completează cu succes imaginea oricarui profesionist.

În concluzie, îndeplinirea responsabilă, integrală și corespunzătoare a tuturor obligațiilor prevăzute de Lege pentru entitățile reglementate constituie neîndoiește singura modalitate eficientă prin care acestea pot recunoaște, în diversele circumstanțe ce intervin în cadrul derulării activităților specifice, situațiile de risc ridicat sau scăzut de SB/FT.

Bibliografie

✓ <https://www.fatf-gafi.org/>:

- FATF-GUIDANCE ON THE RISK-BASED APPROACH TO COMBATING MONEY LAUNDERING AND TERRORIST FINANCING - High Level Principles and Procedures - JUNE 2007
- FATF Report - Money Laundering through Money Remittance and Currency Exchange Providers - June 2010
- FATF - RBA GUIDANCE FOR CASINOS - octombrie 2008
- FATF RBA GUIDANCE FOR REAL ESTATE AGENTS – june 2008
- FATF Guidance for a Risk-Based Approach for Legal Professionals june 2019
- FATF Guidance for a Risk-Based Approach for Trust and Company Service Providers june 2019





- FATF GUIDANCE FOR A RISK-BASED APPROACH TO VIRTUAL ASSETS AND VIRTUAL ASSET SERVICE PROVIDERS – june 2019
 - FATF GUIDANCE FOR A RISK-BASED APPROACH ACCOUNTING PROFESSION - JUNE 2019
 - FATF REPORT - Terrorist Financing Risk Assessment Guidance - July 2019
-
- ✓ www.onpcsb.ro MANUAL PRIVIND ABORDAREA PE BAZĂ DE RISC ȘI INDICATORI DE TRANZACȚII SUSPECTE - MANUAL DESTINAT ENTITĂȚILOR CU OBLIGAȚII DE RAPORTARE DIN ROMÂNIA - BUCUREȘTI 2010
 - ✓ „Prevenirea și combaterea spălării banilor – abordarea pe baza de risc” (autor Ileana Adriana Totolici) – revista „Audit financiar” – 12/2011

